

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR	XVII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞÇİ LEHİNE HÜKÜM İLKESİNE İLİŞKİN TEMEL ESASLAR

§ 1. BİREYSEL VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNE İLİŞKİN TEMEL İLKELER	5
I. SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ	5
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ ÖZERKLİĞİ	7
1. Genel Olarak.....	7
2. Sözleşme Özgürlüğü ile Toplu İş Sözleşmesi Özerkliği Arasındaki Hassas Denge	11
3. Toplu İş Sözleşmesinde Değişiklik Yapılabilmesi	13
a. Kural: Toplu İş Sözleşmesinde Taraf İradeleri ile Değişiklik Yapılması	13
b. İstisna: Toplu İş Sözleşmesinin Yargı Kararıyla Değişen Şartlara Uyarlanması	17
§ 2. TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİNİN İŞ SÖZLEŞMELERİ ÜZERİNE ETKİSİ	17
I. GENEL OLARAK.....	17
II. NORMATİF HÜKÜMLERİN DOĞRUDAN ETKİSİ	18
III. NORMATİF HÜKÜMLERİN EMREDİCİ ETKİSİ.....	21
1. Genel Olarak.....	21
2. Toplu İş Sözleşmesine Aykırı Protokol Yapılması.....	23
3. Emredici Etkinin Ortadan Kalkması	25
a. Taraf İradesi.....	25
b. İşçi Lehine Hüküm İlkesi	28
IV. İŞÇİ LEHİNE HÜKÜM İLKESİNİN GENEL ESASLARI	29
1. Kavram	29
2. Amacı	32
3. İşlevi	34
4. Hukuki Dayanakları	35

a.	275 sayılı Kanun ve 2822 sayılı Kanun Dönemi	35
b.	6356 sayılı Kanun Dönemi.....	37
5.	Hukuki Niteliği	39
a.	Genel Olarak	39
b.	İş Sözleşmesinde Yer Verilen Saklı Kayıtlar	41
c.	İş Sözleşmesi Taraflarınca Hazırlanan Protokoller	44
d.	Toplu İş Sözleşmesinde Yer Verilen Kayıtlar	44
§ 3.	İŞÇİ LEHİNE HÜKÜM İLKESİNDE KARŞILAŞTIRILABİLİR DÜZENLEME VE HÜKÜMLER	46
I.	GENEL ESASLAR	46
II.	KARŞILAŞTIRILABİLİR DÜZENLEMELER.....	48
1.	Genel Olarak	48
2.	İş Sözleşmesi	50
3.	İş Sözleşmesi Hükmü Haline Gelen Düzenlemeler.....	51
a.	Genel İş Koşulları.....	51
b.	İşyeri Uygulamaları	52
III.	KARŞILAŞTIRILABİLİR HÜKÜMLER.....	54
1.	Genel Olarak	54
2.	Toplu İş Sözleşmesinin Karşılaştırılabilir Normatif Hükümleri	57
a.	İş Sözleşmesinin Yapılmasına İlişkin Hükümler	57
aa.	Genel Olarak.....	57
bb.	Şekle İlişkin Hükümler	58
cc.	İş Sözleşmesi Yapılmasını Yasaklayan Hükümler	59
dd.	İş Sözleşmesinin Yapılmasını Emreden Hükümler	61
b.	İş Sözleşmesinin İçeriğine İlişkin Hükümler.....	62
aa.	Genel Olarak.....	62
bb.	Olumlu ve Olumsuz İçerik Hükümleri.....	64
cc.	İş Sözleşmesiyle Doğrudan İlgili Hükümler	66
dd.	İşyerine İlişkin Hükümler	67
c.	İş Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Hükümler.....	73
3.	Toplu İş Sözleşmesinin Borç Doğrucu Hükümleri	73
§ 4.	KARŞILAŞTIRMAYA KONU TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN BELİRLENMESİ.....	79
I.	GENEL OLARAK	79
II.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ	79
III.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN GERİYE ETKİSİ	81
1.	Tanımı ve Amacı	81

2. Süresi.....	84
3. Kişiler Bakımından Kapsamı	86
4. Yürürlüğü Geriye Etkili Olarak Kabul Edilecek Hükümler	86
5. Geriye Etkili Hükümler ile İşçi Lehine Hüküm İlkesi Arasındaki İlişki	89
IV. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN ART ETKİSİ.....	91
1. Tanımı ve Amacı.....	91
2. Süresi.....	93
3. Kişiler Bakımından Uygulanma Alanı.....	96
4. Art Etkili Hükümler	98
5. Art Etkili Hükümler ile İşçi Lehine Hüküm İlkesi Arasındaki İlişki	102
V. ESKİ VE YENİ TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	105
1. Genel Olarak.....	105
2. Art Etkili Hükümler ile Geriye Etkili Hükümler Arasındaki İlişki.....	108
VI. KAMU TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ ANLAŞMA PROTOKOLÜ	113
1. Genel Olarak	113
2. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirme.....	115
VII. İŞ SÖZLEŞMELERİNDE YER VERİLEN ATIF	116
1. Genel Olarak.....	116
2. Hukuki Niteliği	117
3. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirilmesi	118

İKİNCİ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMANIN UYGULANMASI

§ 5. KARŞILAŞTIRMAYA İLİŞKİN ESASLAR	121
I. GENEL OLARAK.....	121
II. KARŞILAŞTIRMA YÖNTEMLERİ	122
1. Genel Olarak.....	122
2. Birebir Karşılaştırma	123
a. Tanım.....	123
b. Eleştiriler	124
3. Toplu Karşılaştırma.....	128
4. Grup Karşılaştırması	129
a. Tanım.....	129
b. Konu Gruplarının Oluşturulması	133
aa. Genel Olarak.....	133

bb. Grupların Oluşturulması.....	135
aaa. Genel olarak.....	135
bbb. Korunmak İstenen Menfaat.....	136
ccc. Karşı Edim	138
ddd. Yorum ve Fonksiyon Olarak Benzer Edim	141
cc. Grupların Oluşturulmasında Taraf İradesi.....	141
dd. Dengeleyici Hükümler	144
§ 6. KONU GRUPLARININ OLUŞTURULMASI.....	145
I. GENEL OLARAK	145
II. DİNLENME HAKKINA İLİŞKİN KONU GRUPLARI	145
1. Yıllık Ücretli İzin Hakkı Grubu.....	145
a. Genel Olarak	145
b. İşçi Lehine Hüküm İlkesinin Uygulanması	147
aa. Yıllık Ücretli İznin Kapsamına İlişkin Düzenlemeler	147
bb. Yıllık Ücretli İznin Kullanımına İlişkin Hükümler	147
cc. Yıllık İzin Hakkının Artırılmasına İlişkin Hükümler	149
2. Hafta Tatiline İlişkin Konu Grubu.....	152
a. Genel Olarak	152
b. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirilmesi	153
aa. Hafta Tatilinin Hangi Gün Olduğuna İlişkin Düzenlemeler	153
bb. Hafta Tatiline Hak Kazanmaya ve Hafta Tatili Ücretine İlişkin Hükümler	154
3. Ulusal Bayram ve Genel Tatillere İlişkin Konu Grubu	156
III. ÜCRET VE ÇALIŞMA SÜRESİNE İLİŞKİN KONU GRUBU	157
1. Ücret.....	157
a. Genel Olarak	157
b. Ücrete İlişkin Genel Bilgi ve Kapsamı	158
c. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Ücretin Değerlendirilmesi	159
aa. Genel Olarak.....	159
bb. Karşılaştırmaya Konu Ücretin Kapsamının Belirlenmesi	160
cc. Ekonomik Durumun Etkisi	165
dd. Ayni ve Nakdi Ödenen Sosyal Yardımlar	166
2. Çalışma Süresi.....	167
a. Genel Olarak	167
b. Çalışma Süresine İlişkin Genel Bilgiler.....	168
c. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Çalışma Süresinin Değerlendirilmesi.....	170

aa. Genel Olarak	170
bb. Çalışma Süresine İlişkin Hükümlerin Asgari Norm Olması ve Lehe Hükümün Tespiti	173
cc. Çalışma Süresinin İş Güvencesi ile Olan İlişkisi	177
d. Fazla Çalışma Ücreti ve Fazla Çalışma Ücretinin Ücrete Dahil Edilmesi	179
aa. Genel Olarak	179
bb. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirilmesi	180
3. Telafi Edici Hükümler	183
IV. FESHE İLİŞKİN KONU GRUBU	184
1. Bildirim Süresi	184
a. Genel Olarak	184
b. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirilmesi	186
2. İş Güvencesine İlişkin Hükümler	188
a. Genel Olarak	188
b. İş Güvencesinden Faydalanabilme Şartlarının İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirilmesi	189
c. İşverenin Fesih Hakkını Sınırlayan Düzenlemelere İlişkin Hükümler	190
d. Feshin Hukuki Sonuçlarının İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirilmesi	191
e. İstihdam Garantili Anlaşmalar	192
aa. Genel Olarak	192
bb) İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Değerlendirilmesi	194
§ 7. KARŞILAŞTIRMA ÖLÇÜTLERİ İLE DİĞER DURUMLAR	200
I. KARŞILAŞTIRMA ÖLÇÜTLERİ	200
1. Tek İşçi	200
2. Objektif Bakış	201
II. DİĞER DURUMLAR	204
1. Taraf İradesinin Etkisi	204
2. Belirsiz Hükümler ve Seçim Hakkı	206
a. Belirsiz Hükümler	206
b. Seçim Hakkı	208
3. Karşılaştırma Zamanı	210
4. Karşılaştırılan Hükümlerin Akıbeti	212
5. Şüphe Halinde Uygulanacak Hüküm	213

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÜÇLÜ İLİŞKİLER VE FESİH AÇISINDAN İŞÇİ LEHİNE HÜKÜM İLKESİ

§ 8. İŞYERİNİN DEVRİ.....	215
I. GENEL OLARAK İŞYERİ DEVRİ.....	215
II. İŞYERİNİN DEVRİ DURUMUNDA TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN AKİBETİ.....	216
1. Devralınan İşyerinde Uygulanmakta Olan Bir Toplu İş Sözleşmesinin Bulunmaması	216
a. Devralan İşverenin İşletme Toplu İş Sözleşmesine Taraf Olması	216
b. Devralan İşverenin İşyeri Toplu İş Sözleşmesine Taraf Olması.....	218
2. Devralınan İşyerinde Uygulanmakta Olan Bir Toplu İş Sözleşmesinin Bulunması.....	220
a. Devralan İşverenin İşyerinde Uygulanmakta Olan Bir Toplu İş Sözleşmesinin Olmaması.....	220
b. Devralan İşverenin İşyerinde Uygulanmakta Olan Bir Toplu İş Sözleşmesinin Olması.....	222
III. YENİ KURULUŞ YOLUYLA BİRLEŞMEDE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN AKİBETİ	227
1. Genel Olarak	227
2. Birleşen Her İki Şirkette Uygulanan Bir Toplu İş Sözleşmesinin Olmaması.....	229
3. Birleşen Şirketlerden Sadece Birinde Uygulanmakta Olan Bir Toplu İş Sözleşmesinin Bulunması	229
4. Birleşen Her İki Şirkette Uygulanmakta Olan Bir Toplu İş Sözleşmesinin Bulunması.....	230
§ 9. İŞ SÖZLEŞMESİNİN DEVRİ.....	232
I. GENEL OLARAK	232
II. 696 SAYILI KHK İLE KADROYA GEÇİRİLEN ALT İŞVEREN İŞÇİLERİNİN DURUMU	234
1. Genel Olarak	234
2. Kadroya Geçirilen İşçilerin Bir Toplu İş Sözleşmesi Kapsamında Olması.....	236
3. Kadroya Geçirilen İşçilerin Bir Toplu İş Sözleşmesi Kapsamında Olmaması.....	237
§ 10. ASIL İŞVEREN ALT İŞVEREN İLİŞKİSİ.....	238
I. GENEL OLARAK	238
II. İŞÇİ LEHİNE HÜKÜM İLKESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME	239

---

§ 11. GEÇİCİ İŞ İLİŞKİSİ.....	241
I. GENEL OLARAK.....	241
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANMA VE İŞÇİ LEHİNE HÜKÜM İLKESİ.....	242
§ 12. İŞÇİ LEHİNE HÜKÜM İLKESİNİN FESİHLERE ETKİSİ.....	244
I. SÜRELİ VE HAKLI NEDENLE DERHAL FESİH.....	244
1. Genel Bilgi	244
2. Fesihler ile İşçi Lehine Hüküm İlkesi Arasındaki İlişki	246
II. DEĞİŞİKLİK FESHİ.....	247
1. Genel Bilgi	247
2. İşçi Lehine Hüküm İlkesi Açısından Bir Değerlendirme	249
SONUÇ	253
KAYNAKÇA	259